СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 232. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 4 жовтня, 1934. VOL. XLII. No. 232. Jersey City, N. J., Thursday, October 4, 1934. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ПОЧИНАЄ РОЗМОВИ З ПРОВІДНИКАМИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт уже почав свої конференції з провідниками промислів з цілю сконсолідувати добутки дотеперішньої політики коло відбудови краю.

Першу таку конференцію відбув президент з Ґрейсом, провідником американського корабельного промислу. Президент покликав уже теж провідників робітничих юній, даючи їм рівночасно до зрозуміння, що він не ставить їм цього в обовязок явитися на його зазив.

Рівночасно Ричберґ скликав перше засідання нової ради для відбудови краю.

СТАЛЕВІ БАРОНИ ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ РАДИ.

ПИТСБУРҐ. — Велике сталеве підприємство „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен" виступило проти Сталевої Робітничої Ради, відмовляючи їй права нормувати відносини між робітниками й підприємством.

Віцепрезидент сталевого підприємства заявив, що робітники будуть говорити з підприємством через представників, вибраних на основі пляну, виробленого сталевими баронами, себто через компанійну юнію, а сталеві барони будуть збиратися зі Сталевою Робітничою Радою на збори тільки для затягнення інформацій.

ВОЄННІ МОРЯКИ БУДУТЬ НАГЛЯДАТИ НАД ПАСАЖИРСЬКИМИ КОРАБЛЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт згодився на плян, щоб набудуче моряки з воєнної фльоти наглядали над середниками безпеченства на пасажирських кораблях. Ці моряки мали би мати обовязок спеціяльно дивитися за цим, щоб усі причандали безпеченства були в добрім стані та щоб моряки пасажирських кораблів були як слід підготовлені на випадок пожару.

Ці розпорядження мали би запобігти повторенню трагедії корабля „Моро Кесл".

КЛИЧУТЬ ВІЙСЬКО ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

МАРІЄТА (Джорджія).—Цивільний уряд міста Ром заявив, що він не має вже сили здержати заворушень, котрі повстають на тлі страйку сталевих фабрик, що треває вже 12 тижнів. Стейтовий уряд змобілізував тут 500 жовнірів Національної Ґвардії до вмаршу в Ром.

ВЛАСНИКИ ШОВКОВИХ ТКАЛЕНЬ ВІДКИКАЮТЬ КОНТРАКТ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі).—Союз фабрикантів шовку в цій околиці відкинув юнійну пропозицію на відновлення контракту, котрий виходить дня 1 грудня, покликуючися при тому на зломання контракту юнією через приступлення до ткальняного страйку.

ЗЕМЛЕТРУС НЕПОКОЇТЬ КОНВЕНЦІЮ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

САН ФРАНСІСКО. — На конвенції Американської Федерації Праці зарисовується боротьба за спосіб орґанізації робітників у юнії. Друге питання, котре певно викличе горячу боротьбу на конвенції, це справа признання за делеґатів представників трох будівельних юній, котрих делеґатів відкинула конвенція департаменту будівельних юній, що відбулася в тижні перед головною конвенцією.

Коло полудня, коли конвенція готова вже була до обідової перерви, делеґатів і гостей конвенції немало занепокоїв сильний гуркіт, що походив із землі, та дрожання долівки й стін. Ґуркіт був такий сильний, що заглушував слова бесідника. Цей говорив далі, не зважаючи на землетрус.

КАПІТАЛІСТИ ПОЧАЛИ КАМПАНІЮ ПРОТИ АПТОНА СИНКЛЕРА.

САН ФРАНСІСКО. — Фінансові журнали подають обчислення, що від серпневих правиборів, у котрих демократичним кандидатом на уряд стейтового говернора став радикал Аптон Синклер, капіталісти вибрали зі стейтових і місцевих бондів інвестиції на суму 50 мілїонів долярів.

Цим капіталісти хочуть дати населенню до зрозуміння, що з вибором Синклера капітал помандрує зі стейту.

УРЯД ХОЧЕ КАРАТИ ЗА ПЕРЕДЕРЖУВАННЯ ЗОЛОТИХ ГРОШЕЙ.

БОСТОН.—Федеральний уряд пізвав у суд підприємство „Репобликен Поблишинґ Ко." за передержування золотих грошей. Підприємству грозить кара до 189,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ТАНКИ НА ЖІНОЧІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — На Жіночій Виставі Штук і Промислів, що відбувається цілий цей тиждень у Готелі Астора, на Бродвею й 44-тій улиці, звертає загальну увагу українська будка з українською народньою штукою.

У вівторок, 2 жовтня ввечір, на виставі продукували українські танки членицї клюбу „Украініен Сивик Сентер" та Українського Клюбу Танцюристів. Українська програма виповнила пів години часу та була одинокою атракцією вечора, що скупчила на сцену увагу всіх відвідувачів вистави.

ДО ВП. ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ ТА ВСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ У. Н. СОЮЗА.

Понижче подаємо вислід Ювилейної Кампанії за приєднування нових членів до У. Н. Союза на протязі останніх трох місяців, а саме, липня, серпня і вересня. На протязі тих трох місяців придбано для У. Н. Союза 456 НОВИХ ЧЛЕНІВ. І так:

361	відділ	придбав	41	членів
223	"	"	24	"
102	"	"	21	"
11	"	"	16	"
221	"	"	16	"
94	"	"	13	"
192	"	"	13	"
171	"	"	12	"
106	"	"	11	"

Від 5 до 9 членів приєднали такі відділи: 77, 78, 84, 113, 132, 136, 142, 144, 157, 172, 204, 338, 359 і 370.

Опісля йдуть такі відділи, в яких число приєднаних членів виносить від 1 до 4 членів. Таких відділів є 124.

Отже загальне число придбаних членів від початку Ювилейного Року представляється так: за січень, лютий і березень придбано 375, за квітень, травень і червень 509, за липень, серпень і вересень 456. РАЗОМ 1,340 ЧЛЕНІВ.

Зприводу закінчення піврічної Ювилейної Кампанії було вже проголошено, що тоді було 230 таких відділів, які не придбали ні одного члена. Тепер те число трохи зменшилось, та всеж таки маємо ще 200 ТАКИХ ВІДДІЛІВ, ЯКІ У ЧАСІ ОТСЕЇ ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ НЕ ПРИДБАЛИ ДОСІ НІ ОДНОГО ЧЛЕНА.

КРАЙНЯ ПОРА.

ЛИШЕ ТРИ МІСЯЦІ ВІДДІЛЮЮТЬ НАС ВІД ЗАКІНЧЕННЯ ЮВИЛЕЙНОГО РОКУ У. Н. СОЮЗА З НАГОДИ ЙОГО 40-ЛІТНЬОГО ІСНУВАННЯ.

ЛИШЕ ТРИ МІСЯЦІ ОСТАЄТЬСЯ НАМ ДО ЗАКІНЧЕННЯ ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ ДЛЯ ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО НАШОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Наведені тут цифри наглядно виказують, що на протязі минулих 9 місяців Ювилейного Року ми не осягнули того, що ми бажали і що ми повинні були осягнути. Ми сповнили свої обовязки тільки частинно. Ми ввесь час відкладали нашу роботу на пізніше.

Та прийшла пора, де вже нема часу зволікати з виповненням наших обовязків супроти У. Н. Союза. На протязі біжучих трох місяців мусить наступити в нашій Союзовій родині цілковита ревізія нашої дотеперішньої діяльности, зміна нашого відношення до орґанізації. Замісць байдужности має прийти хотіння, замісць охлялости сильна воля, замісць зневіри охота до праці. Хотінням, сильною волею, та впертою працею ми зможемо доконати те, чого ми досі не зробили.

Ми мусимо віднайти себе самих, зріло застановитися та сказати собі: ВІД СЬОГОДНЯ ДО КІНЦЯ РОКУ ми вже не пропустимо ні одного дня, ні одної вільної хвилі, щоб не використати її для праці в користь У. Н. Союза. Ані на один момент ми не забудемо, що ми є справжніми ревними Союзовцями, яким судьба нашої орґанізації не байдужа.

А будучи такими, ми не позволимо, щоб сороклітня кріпка будова нашої орґанізації могла бути в якийнебудь спосіб захитана. З повною свідомістю ваги хвилі, з повним розумінням вимог нашої орґанізації, споєні одним хотінням і бажанням, ми кинемося всі у вир праці, яка одинока виправдає наші сподівання та заведе нас до перемоги.

Д. ГАЛИЧИН, гол. рек. секретар.

ЗГОРІЛИ 12 КИТАЙСЬКИХ ЛІТАКІВ.

В летунській пристані в Нанчанґ, що є осередком недавно створених китайських летунських сил, вибухла пожежа, яка знищила 12 великих бомбометів, які спроваджено з Америки. Догадуються, що пожежу спричинив умисний підпал. Арештовано 70 осіб.

АРЕШТУВАЛИ ЖИДІВ, ЩО ТРУЇЛИ ЛЕМКІВ.

В Новім Санчі поліція впала на слід широко розгалуженої етерової „афери", якої джерела сягають до Кракова. Слідство виявило, що на зелізничому двірці в Кракові якийсь Ельдорадо вислав до Горлиць 4 бутлі, ваги 45 кґ., яку задеклярували як синтетичний оцет. Бутлі були запечатані ґіпсом, а в цей спосіб печатається тільки легкозапальні й вибухові матеріяли. Зараз арештували трох старозаконних у Горлицях, на назвище котрих посилка була адресована. Вони відбирали той етер і відпродували його по селах, положених на терені від Горлиць до Криниці. Як відомо, етер є страшною отруєю і, як ми про це вже писали, його вже віддавна заживають наші Лемки. Уживають його в цей спосіб, що мачають у ньому цукор, або мішають зі спіртом. Найчастіше вживають його жінки, а навіть діти. Скільки натруїли Жиди наших людей на Лемківщині, важко подати, зваживши факт, що цілий цей злочинний „ґанделе" Жиди сильно укривають.

ЧУДО, ЧИ ОПТИЧНА ОМАНА?

Італійська преса розписується широко про цікавий випадок, що трапився в костелі в Фаенца (Італія). Священик, що відправляв богослуження, запримітив в одній хвилині, що на агнцеви в монстранції відбилася виразна постать Христа. Думаючи, що це оптична омана, згаданий священик звернувся до другого священика, що йому асистував, але цей завважив те саме. Явище бачили ще інші священики, а також багато вірних. Окрема духовна комісія, що приїхала прослідити це явище, устійнила, що відбитка Христа полягала на оптичному рефлекті, бо над входом до костела є тотожна постать Христа, намальована на стіні, а підчас богослуження падали крізь вікно на згаданий образ соняшні проміні, що, на думку комісії, кинули відбитку на монстранцію. Духовна влада покликала до комісії ще знавців фізики.

КІНЬ ЗІВ ГРОШІ.

В Хобжанах, пов. Сандомир, торговці безрогами згодили в одного господаря штуку за 80 зл. і зараз заплатили. На це надійшла теща господаря, уневажнила продаж, бо ціна була для неї занизька і, віддавши гроші, зажадала звороту безроги. Ґандлярі на це згодились, але вона кинула їм паперові гроші на віз. В цю мить лошак вхопив зубами банкноти і почав гризти. Вирвали йому тільки останки грошей без вартости.

ЦІКАВІ ГЕРЦІ ГРОМУ.

Над Домбровським Басейном перейшла недавно велика буря. В Сосновці при вул. Карпатській ударив грім у фахову школу, у якій відбувалася якраз наука. Грім ударив в антену, а опісля, як велика вогниста куля, перелетів по електричних проводах, що допроваджують світляну енерґію, через три салі. Учениці переляклися того явища так сильно, що кілька з них зімліли. Грім не зробив нікому нічого злого. По перелеті цеї вогнистої кулі в усіх салях так сильно було чути спалену сірку, що їх мусіли основно перевітрити.

ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ.

Лондонські часописи принесли вістку з Кореї, що на ріці Ялю затонув японський корабель, на якому було коло 200 людей. Ратункова акція з причини мраки була тяжка, тому вратували всього 109 людей.

УРАҐАН, ЩО ПЕРЕВЕРТАВ ЛЮДЕЙ.

Над Бидґощем і околицею перейшла цими днями жахлива буря, що наробила дуже багато матеріяльної шкоди. В місцевостях Короново й Риножеві сильний вихор попевертав кількасот телеґрафічних стовпів, повиривав у лісах дерева з корінням та з багатьох будинків позривав дахи. Про силу ураґану свідчить найкраще от хочби такий факт, що селян, які працювали тоді в отвертому полі, вітер звалював з ніг.

НА ЗАКАРПАТТЮ Є ГАРНІ ШКІЛЬНІ БУДИНКИ АЛЕ НЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

УЖГОРОД (Закарпаття). — В Ужгороді, столиці Закарпаття, відкрито нову горожанську школу, і то в найбільшій палаті міста. Але не є вона українською, а чеською, і українські діти мусять тинятись по ріжних темних льохах, де, як пише ужгородська „Свобода", набувають ріжні хвороби. Той самий часопис питається далі:

„Чому українські діти не можуть учитися, як і інші в здорових кімнатах?" І кінчить:

„Кажіть самі, батьки і матери! Хіба для ваших дітей не належиться рівне право і рівне користування шкільними будинками? Чи не мають ваші діти права на нову, модерно уладжену школу? Правда? — мають. Але домагайтеся, протестуйте проти такого пониження і поневірення ваших дітей".

ЗАКАРПАТТЯ БУДЕ БОРОТИСЯ ПРОТИ ЗЛИХ ДУХІВ.

УЖГОРОД. — Міністерство шкільництва і народньої освіти відкликало з Ужгороду до Праги д-ра Вацлава Славика, начальника шкільного реферату, а на його місце призначило д-ра Віктора Климу. Д-р Славик тішився серед місцевого українського населення довірям, бо був безсторонній, тому воно зустріло нове зарядження чеської влади як удар, звернений проти Українців. У звязку з тим пише „Вперед" таке:

„Всі зацікавлені тим, чи новий керівник шкільної політики нашого краю піде за голосом науки, за голосом наукові правди, яка говорить, що на Закарпатті живе український нарід і має натуральне право на поширення й поглиблення своєї рідної культури, на освіту своїх дітей у рідній українській мові, чи він піддасться впливам політичних крикунів. Трудова людність Закарпаття вже не стерпить далі експериментів і буде боротися за свої права до повної перемоги. Злих духів, які намагаються вносити хаос, гальмувати культурний розвиток селян і робітників української народности, щоб їх надалі тримати в господарській залежности та визискувати, спільними силами будемо поборювати й таки поборемо. Закінчує „Вперед" статтю так: „Мусимо не тільки вдержати теперішні позиції, але й повести наступ у всіх напрямках. Адже сили маємо досить. Молоде українське Закарпаття з нами. Більше витревалости, завзяття та сміливости. Праця й боротьба — це наказ для всіх поступових сил".

ЩО ПИШЕ ЯЦКО ОСТАПЧУК ПРО „ҐАРАЗДИ" НА ЗАКАРПАТТЮ.

УЖГОРОД. — Відомий громадський діяч і посол, Яцко Остапчук, пише про своє життя на Закарпаттю під Чехословаччиною таке:

„Я старий чоловік і переживав у свому життю багато всякої всячини. Але признаюся отверто, що такого утиску, тиранії й упокорення я ніколи й ніде не зазнав, відколи жию".

ЯПОНСЬКІ МІЛІТАРИСТИ ПРОТИ СОВІТІВ.

ТОКІО (Японія). — В маніфесті японських мілітаристів сказано, що Японія мусить краще узброїтись, а заразом перевести нові соціяльні реформи, щоби мати за собою ввесь нарід у випадку війни з Совітами. За тим маніфестом стоїть усе офіцирство.

СОВІТИ ЗНИЩИЛИ РОДИНУ.

МОСКВА (Росія). — „Ліґа Молодих Комуністів" розвела дискусію на тему родинного життя в Совітах. Її орґан, „Комсомольская Правда", оголошує тепер цілу низку ріжних листів, надісланих молодими комуністами. З усіх тих листів видно, що родинне життя в Совітах цілком розбите. Жінки переживають цілковиту траґедію, бо їхні чоловіки не мають часу на звичайну домашню розмову з жінкою чи дитиною. Деякі приходять до висновку, що комуністи, партійці, так є заняті працею і проблемами світової революції та комунізму, що вони не повинні цілковито женитись. Інші заявляються за те, що родинне життя повинно взагалі зникнути, бо для нього нема місця в комуністичнім громадянстві. Тепер, кажуть далі, настали такі часи, що годі жити для себе чи родини, бо треба служити важнішим від цього справам.

НЕ ЗНАЮТЬ ПРИЧИНИ КАТАСТРОФ.

ФОЛКСТОН (Анґлія). — Знов розбився над каналом Ля Манш літак. Згинули 7 осіб, між котрими був і один Американець з міста Филаделфії. Отсе вже третя летунська катастрофа, яка скоїлася на протязі 11 днів.

ЗА КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР.

СОФІЯ (Болгарія). — По дво-місячній судовій розправі проти жовнірів софійського ґарнізону, обвинувачених в участи в комуністичнім заговорі, видано присуд, яким засуджено 11 жовнірів на кару смерти, а 70 на досмертну тюрму.

ЖУРНАЛІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Заграничні кореспонденти запротестували перед німецьким урядом проти мінністра пропаґанди, котрий закинув їм, що пишуть брехні про Німеччину.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НІБИ ТРУП З ГРОБУ.

Біда з Совітами. От визнала їх Америка. І до Ліґи Націй їх впустили. Але що з того? Грошей як не було, так і нема. Зі збіжем ще гірше ніж минулого року. „Саботажники" не доставляють, жалується большевицька „Правда", а число їх ще збільшається. Бувало говорили головно про саботажників хліба на Україні, а тепер вже доносять, що мало не цілий Сибір саботує.

Все те не заповідає добра. Тому добре булоб відвернути увагу населення від справ внутрішніх, а звернути їх кудиінде. Це й зроблено.

І тому заговорив Комуністичний Інтернаціонал. І знову про світову революцію. Ще не так давно, бо перед визнанням Совітів Злученими Державами, писалося в Америці дуже багато на тему, що Совіти заняті тепер пятирічкою, що вони вже давно закинули думку про світову революцію і т. п. І перед вступом Совітів до Ліґи Націй теж писано, що Совіти бажають собі тепер тільки світового спокою, щоби могли в мирі жити і працювати.

Щож отсе сталося, що ні з цього ні з того нагло заговорили Совіти знов про потребу піддержування світової революції? Що сталося, що недавно погребаний Комінтерн знов піднімає голос і заповідає скликання „світового" конґресу для обговорення справи світової революції? Що сталося, що пишеться тепер в офіціяльній большевицькій пресі, що нема ніякої ріжниці між Троцьким і Сталіном, бо вони обидва є за світову революцію, тільки Сталін був у своїм часі обережніший і радив оту світову революцію трохи відложити, а горячий Троцький бажав собі її зараз мати. Бо ото тепер „ґеніяльний" Сталін є за те, щоб „діло Леніна" продовжалося та щоби знову зачати по всіх краях пропаґанду потреби викликання світової революції.

Як жеж на те все глядіти? Та не інакше, як на всі інші большевицькі „блофи". Совіти завелись у своїх надіях. Їм не дано того, чого їм найбільше треба, а це грошей, чи там кредитів. Через те в них назріває нова кріза. І от вони беруться знову за „світову революцію". Замісць хлібом, хочуть кормити голодуючих підданих кличами про призначення Москви відограти в історії й у світі велику місію, себто викликати світовий переворот і завести всюди „комуністичний рай". А знову світових банкирів думають вони налякати отою комедією, щоб у відповіднім часі знову зробити певні „ухили", за які можнаб одержати від чужих держав чи банкирів нові кредити.

Та по правді ні одно ні друге їм не вдасться. Ні світової революції не викличуть, ні грошей не дістануть. І труп-комінтерн їх не вратує.

Е. Онацький.

ЛІҐА НАЦІЙ, СОВІТИ І НАША ПРОПАҐАНДА.

Надходить момент, коли представник Совітів, мабуть в особі п. Літвінова, займе почесне місце в Раді Ліґи Націй, що ще недавно була для большевицьких аґітаторів уособленням „буржуазних, капіталістичних, антипролетарських сил".

Не вважаючи на протест Ватикану, який висловив думку цілого **дійсно** християнського світу про недопускальність співробітництва з державою, що переслідує прояви **всякої** релігії і робить з цього свого антирелігійного наставлення нову доґму, в яку всі совітські громадяни мусять **вірити** і ту свою віру **чинно** виказувати; не вважаючи на шляхетний голос маленької Швайцарії, яка заявила, що голосуватиме проти допущення Ліґи, — **всі** члени Ради Ліґи Націй дали вже свою згоду на вступлення Совітів до Ліґи Націй. Щоби не допустити Совітів до **Ради** Ліґи Націй, **досить** було би лиш **одного** заперечуючого голосу. Були надії, що Портуґалія або Арґентина голосуватиме проти, але вони вирішили стриматись і не голосувати ані за, ані проти. Швайцаріяж до Ради Ліґи Націй не входить і її голос потоне в загальній масі голосів держав, що висловлюватимуться на загальних зборах усіх членів Ліґи, де для приняття нового члена необхідно мати дві третини голосів. Під натиском Франції, нової приятельки Совітів, і з допомогою Анґлії й Італії, ці дві третини голосів буде дуже легко зібрати.

Так званий Центр УНР в Парижі, Европейське Обєднання Українських Орґанізацій у Брукселі й інші українські орґанізації повисилали до Ліґи Націй свої протести зазначуючи, що Совіти намагатимуться говорити в Лізі Націй і в імені українського народу, якого територію вони силоміць захопили й тримають. Отже українські орґанізації за кордонами України — єдині, що можуть подати вільну думку, єдині, що мають право інтерпретувати справжні почуття й бажання українського народу, заявляють свій протест з цього приводу і зазначують, що український нарід ніколи не визнає права представникови Совітів говорити в його імені, і т. д.

Ці протести, певна річ, ніякого практичного значіння не могли мати і пішли до архіву, до цього кладовища непотрібних паперів, де вони перележать до моменту... воскресення з мертвих. Знаємо, що прийде такий момент і для отих українських протестів, але покищо вони пішли до архіву. І чи треба тому дивуватися? Що значить для Ліґи Націй і для держав, у ній представлених, голос української еміґрації, і так, як відомо, апріорно ворожої всякому успіхови Совітів, коли залишається без усякого відгуку навіть голос Ватикану, безпосередньо в російських справах не зацікавленого? Чи не є багато значним фактом, що **ні одна** з так званих **католицьких** держав не пішла за голосом папи, а пішла Швайцарія, в котрій населення складається головним чином з протестантів? Великі держави, які допомагають увести Совіти в Ліґу Націй, твердять, що нібито вони роблять це в інтересах **миру.** Так, ніби Ватикан зацікавлений у війні! Або маленька Швайцарія, яка від століть не знає війни!

Ні! Справа йде про те, щоб увести, як висловлюються італійські часописи, Росію до пристойного товариства держав, що роблять „інтереси", і тим примусити її перейняти пристойні манери та поводитися в світі по людському. Не дурнож у Росії вже відмовилися від міту всесвітньої революції і шпальти совітських часописів заповнюють статтями про необхідність боронити „батьківщину", якою для всіх совітських громадян має бути Москва. Московські большевики вже давненько з інтернаціоналістів зробилися націоналістами, і це дає привід усім „буржуазним" державам надіятися, що в інтересах своєї нової батьківщини, яку своїми комуністичними експериментами вони загнали були на край мізерії й голоду, московські большевики досить швидко „затоваришують" з „представниками світового капіталізму".

До тогож іще тут треба додати отой культ успіху й сили, що панує в сучасному світі. Світ усе більше переконується, що большевики „успіли" бодай у тому, що знищили всякий спротив своїй владі у середині величезної совітської території. Для ворогів совітської Росії довгий час жевріла надія на Україну, яка ніколи не заперставала боротись і виявляла в собі невмирущу силу духа і спротиву. Але потім прийшли чутки про голод і масове переселення Українців на північ, а Москалів на південь. Жахливі чутки, які дуже швидко набрали страшної дійсности. Українські часописи наповнились описами того жахливого винищення, яке Москалі переводили на тілі нашої нещасної батьківщини. І знову, як завжди в таких випадках, ріжні українські орґанізації не могли знайти нічого кращого, як — у цілях **пропаґандивних** — поширювати ті жахливі описи та... протестувати на папері, що йшов до архівів.

Наслідки такої пропаґанди дуже швидко виявилися. Політичний світ вирішив, що з Україною вже все скінчене, що оті всі паперові протести є пророчистими і безаперечними доказами українського безсилля, і що не залишається нічого іншого, як тільки переговорювати з Совітами та спробувати приручити їх „хатніми способами", щоби мати їх, коли не з собою, то бодай і не проти себе. Бо політичний світ рахується все з самою силою і нехтує навіть голос Ватикану.

З того може бути лиш одна наука: **пропаґанда, побудована на самих скаргах та жалях, завдає шкоду не ворогови, а саме тому, хто скаржиться та лементує.** Не треба сіяти в світі переконання про нашу безсилість, а треба давати докази нашої сили й витревалости. Тільки в цей спосіб зискаємо собі увагу світу, що вважатиме потрібним прислухуватися до нашого голосу, а не відганятися від нашого лементу, як від жебраків на вулиці.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. К., Толідо, О. — У звязку з дописом з Толіда, який поміщено в „Свободі" з 27 вересня, простуємо, що при 167 відділі У. Н. Союза нема ніякого хору.

ТАЙКОМ ПО СОВІТАХ.

(УП) В московській ґазеті „Возрожденіе" з 22. 8. 1934 друкується враження одного московського старшини про його подорож по Совітах. Нема в них нічого сензаційного. Цікаві одначе його вказівки про те, як успішно можна подорожувати в Совітах. Ми їх тут у витягах подаємо за тимже числом „Возрожденія".

Якщо поїздка підготовлена тайно і якщо її учасники не занадто балакучі, то є багато шансів за те, що вона вдасться і принесе користь. Найбільша небезпека є при переході границі. Тут можна сподіватися ріжних несподіванок. Одначе рішучий і обережний чоловік їх уникне і поборе. Хто перейшов границю, той повинен якнайскорше йти дальше від пограничної смуги. ҐПУ не таке страшне, як його малюють. Дотичний старшина їздив під прибраним назвищем, одначе він замітив, що багато людей уже по його поведінці догадувалися, хто він такий. Одначе настрій там такий, що ҐПУ не зрадьтя такого. Саме ҐПУ держиться лише провокацією. Якщо нема провокації, то й воно безсильне. Але й провокація вже не така страшна, якщо вміти з нею боротись. Багато страшніші є людські привички зза границі, які автоматично робляться чоловіком і можуть його зрадити. Старшина цей не вживав ані театральних приборів, ані ріжних штучок з детективних романів, ба навіть не мав стріч з якимись таємними заговірниками. Він переконаний, що найкращим правилом конспірації є бути якнайбільше простим, природнім. У нього був старий одяг робітничий звичайного типу, розуміється без ковнірця, на голові стара шапка, а на ногах старі, але ще добрі черевики. Білля він не зміняв, а мав на собі парижське, бо колиб уже було дійшло до того, що його будиб обшукали, то й зміна білля булаб йому не помогла. Пашпорт у нього був нормальний, совітський. Один трик, якого він уживав, то це навмисно носив під нігтями на руках „жалобу", щоби мати вигляд робітника. Держався засади бути якнайбільше природнім та не звертати на себе нічим посторонньої уваги. Навіть невідповідний погляд міг би звернути увагу ҐПУ на нього. Найкраще йому подобається теперішній совітський звичай: нікого не розпитувати, хто він, відкіля і т. п. Совіти — це країна, де три четвертини населення жиють під псевдонімом, скриваючи в той спосіб свою минувшину, своє заняття або й свої переконання. Революція спричинила масове перенаселювання народів, тож усі мандрують. Загалом у Совітах люди мало говорять і дуже рідко сміються. Навіть молодь, то і та не веселиться, як колись за старих часів.

Стільки розказує московський старшина, що їздив по Совітах з доручення московської орґанізації в Парижі і звідтіля повернувся назад до Парижа.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НОВИЙ СВІТ НА МІСЦЕ СТАРОГО.

В Анґлії появилася книжка: Changes in Family Life, себто „Переміни в родинному житті". Автором її є відомий англійський дослідник сер Вилієм Беверидж, але не він самий писав цю книжку, бо співпрацювало коло неї кілька тисяч людей. Бевердидж вислав до величезного числа англійських родин відповідні квестіонарі, а за кілька місяців дістав 1,600 відповідей, котрі відносяться до 20,000 родин та 209,000 осіб. Беверидж потім цю масу фактів упорядкував, розглянув та поробив загальні висновки.

Книжка розкриває великі переміни в родинному житті Анґлії. Слідно там приміром тенденції до обмеження числа дітей, тенденцію в жінок скидати з себе домашню роботу та братися за заробок; далі ріжні нові моральні тенденції. На наших очах перемінюється світ.

ЛИНДБЕРҐ І КОРОВА.

Летун Линдберґ мав уже немало „поблиситі" від часу, як перелетів з Америки до Франції. Мав опісля немало розголосу не через те, що він робив, а через те, що йому роблено. Наперед через те, що йому викрадено дитину, а тепер знов через те, що арештовано людину, підозрену за викрадення.

Та недавно ґазети розписалися широко про його відвідини на фармі Гомера Айткенса. Гарисон Парсонс, старий „ренчер" (великий землевласник), каже, що Линдберґ зайшов до стайні підчас подою та хотів попробувати, як це доїться. Дали йому доїти корову Світі й він видоїв її зовсім добре.

Здається, новинка нічого не каже. Одначе, коли пригадати собі становище наших іміґрантів до подою, то пригадаємо теж, що доєння вважалося жіночою роботою, до якої мужчині братися було так соромно, як „заглядати бабі в горшки".

Та нині в Америці багато жінок береться до мужеської роботи, а мужчини не вважають своїм пониженням доїти корову.

МАТЕРИ И ДІТИ.

Нюйорські ґазети подали недавно вістку про якусь Матильду Мінстер, котра записалася до „Гонтер Коледж" на академічний курс мов.

Очевидно, в тому, що хтось записався до школи, новинки нема. Але є тут новинка через те, що пані Матильда Мінстер має 36 літ життя, є замужна і має сина, котрий теж ходить до колеґії.

І тут ще є одна новинка, котрої американські ґазети не доглянули. Чи не походить пані Мінстер з окруження, в котрому мати вважається вже такою розумною, що казати її іти до школи, значить її образити?

ПАПІРОСКА И РЕВОЛЮЦІЯ.

Одні народи приймають новість скорше, а інші повільніше. Коли в Америці все йде до нового з силою пари й скорістю електрики, в Анґлії люди широко дискутують іще, як лорд Гемонд, підсекретар міністерства заграничних справ, дозволив своїм урядовцям урядувати в літі без блюзок.

Зрештою й в Америці не все приймають новину з потрібним спокоєм. Американська письменниця Рут Суков описує в своїй новій повісти „Ді Фолкс", як то в американській школі вибухає справжня революція, коли старі жінки переловили пару молодих учительок на куренню папіросок.

Володимир Левицький, У. С. С.

В „СОЮЗНИЦЬКИХ" ТАБОРАХ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ ТА ІНТЕРНОВАНИХ

(14)

15. V. Перед табором парада польських відділів. 29. п. п. дістає прапор. Опісля завитав Пілсудський і до нас. Оглядав бараки та балакав з деякими козаками. Придніпрянці витають його з великою помпою. Галичани тихцем бойкотують це свято й кожний знайшов собі якесь „урядування" або захорів. Пілсудський був дуже вдоволений та дякував майорови, який після цеї паради аж тричі з утіхи розцілувався з Удовиченком. Парада виглядала краще, як самому головному отаманови.

17. V. Велика партія звільнених покинула табор. Це викликало негодування з боку редакторів „Залізного Стрільця", що у нас виходить. Він помістив в числі 36 (47) з 10. ц. м. на 2 сторінки ось таку „козацьку творчість" з похибками московської школи:

„Куди претесь ви легкодушні, шукати щастя в чужині, хіба не бачите, як „чудово" живеться там таким, як ви. Та ще хоть би гуртком, то щеб нічого, щоб може щой знайшли а то претеся по одиноці та щей радієте собі, що так легенько вам дається те счастя в чужині. Шкода, шкода и вже й дорослі, здається треба б памятать, що не для того ми три роки бились, щоб тепер по едному втікать. А може ви уже злякались, що все пропало вже для нас, то краще ви прислухайтесь, що в світі всі говорять вже про нас. Не дурно бились ми три роки за волю України, щоби тепер не здійснивши покинуть наші мрії. А вам пройдисвіти — ви легкодухі совітую чемскорше утікать, бо ми без вас, ще краще зумієм собі раду дать, бо справі нашої тоді не буде вже кому псувать.

"Козак Яровий.

Воїзд звільнених з таборів викликав ріжні балачки. Одні їх оправдують, мовляв, така доля буде для всіх, а інші напоминають покищо триматися разом. Вибираю середню дорогу й почекаю ще кілька місяців.

21. V. На дворі нестерпна спека. В таборах просто можна подушитися. Мазюка, якою мащена папа дахів, воняє та викликує страшні болі голови. Ходимо купатися до річки, 4 кільометри звідсіля. В поблизький ліс нас не пускають, бо дідич скаржиться, що ми йому траву толочимо.

23. V. Понеділок. Іменини головного отамана обходимо в таборі урочисто. Дефіляда перед Удовиченком. Ґен. Павленко - Омелянович уступив, а його місце заняв ґен. Безручко, командир хороброї 6-тої дивізії, яка в боях з большевиками гарно трималася.

24. V. Засновано ґімнастично-фехтівничу школу при нашій дивізії. Вправляємо на полях поза табором. Маємо деякі полекші та будемо влаштовувати олімпіяди. Я до цього маю немалу охоту й тому також вступив. На горизонті европейської політики захмарилося. Лойд Джордж виголосив в анґлійській палаті промову проти польської імперіялістичної політики. Це сталося тому, що Поляки підняли „повстання" на Шлеську, яке принесло аліянтським військам великі втрати в людях. Є вбитих 15 Італійців, для яких родин Італія домагається 15 міліонів лір відшкодування.

25. V. Перемиський „Український Голос" ч. 21 з 22. ц. м. вмістив статтю на тему, хто краще провадив нарід — Галичани чи Придніпрянці. Автор критикує суворо придніпрянських провідників та посувається до наївненького самохвальства, яке закінчує невдалими реченнями: „І коли сьогодня Галичани осуджують політику уряду У. Н. Р. і безсистемність в праці, то виконують тільки заповіти великих народніх мужів і сплачують довг Михайлови Драгоманову (!)... От і трапив, як кулею в пліт. Яке їхало, таке здибало. Критикують одні одних, але наколотили всі разом цю саламаху, яку їмо.

25. V. Повстання на Шлеську майже зліквідовано. Німці розбили польських надісланих з цілої Польщі „повстанців". Штучка не вдалася. Зїзд премієрів антанти в Бульон рішить справу Шлеську та інших земель, занятих безправно Польщею, як Вильно, Східню Галичину, Холмщину і Волинь, Полісся та Підляше. Про польсько-литовські справи відбувається тепер конференція в Брукселі.

29. V. Польська преса по випробуваному звичаеви бє на сполох, мовляв, громадяться нові вороги довкола Польщі. „Курер Поранни" з 28. 5. приніс такі вісти:

„Невтральність Чехів". Тешин, 27. 5. Чехи примушують Українців Галичан вступати до української армії (в Чехії), пояснюючи, що в невдовгому часі повернуться домів. Чеські війська громадяться в тешинськім Шлеську. Большевики концентрують сили на Білорусі. Тут згромадили вони 19 бриґад, яких ціллю має бути наступ на Польщу. Польський уряд Вітоса подався до димісії. „Є це — як пише кур'єрок, — наслідком нездарности та безплодности нашого партійного життя". Тепер очікують Польщу великі завдання, а саме Польща знаходиться в останній стадії процесу за Горішний Шлеськ, Вільно й східню Галичину. До того відносини з Анґлією та Німеччиною напружені. На брукcельській конференції, Литовці не уступають зі своїх домагань. Їхня рішучість, неуступчивість та самопевність, уводить Польщу в скажений шал. Польська преса лютує та киває пальцем у чомоті, бо загрози проти Литви не сповняться.

„Український Вістник" доносить з Відня ось що: Президент Української Національної Ради, Петрушевич, післав до союзних держав для розгляду та затвердження при рішенню квестій східньої Галичини **проект конституції** Галицької Републики, на засаді якої повинна бути утворена зі східної Галичини самостійна демократична держава.

(Дальше буде).

— Кріп віддав власникови знайдений льос...

— Так, бачиш що то за чесна людина!

— Ну так, одначе він віддав щойно після тягнення!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться 7-го жовтня, в годині 1:30 пополудні, в гали церковній, 394 Блекстон вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження; найважніша справа ювилейного свята і придбання молодих членів до У. Н. Союза і товариства. — М. Камфонік, предс.; С. Щеньгор, кас.; Г. Кічак, ф. секр.; Й. Галончка, рек. секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 6. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в гали де звичайно. Обовязком є кождого члена явитись на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючий член, коли не явиться на мітінґ, буде суспендований. Члени, котрі були суспендовані минувшого місяця, як не прийдуть на мітінґ та не заплатять своїх залеглостей, будуть виключені з Тов. і У. Н. Союза. Члени, октрі взяли позичку, мають принести гроші на заплачення проценту. — Іван Габрилович, предс.; С. Винярський, кас.; Ів. Ількович, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Український День.

Українці міста Шікаґо влаштовують Український День на Світовій Виставі в Шікаґо, дня 7-го жовтня, 1934 р., в Гол оф Стейтс, від 2-гої до 5-тої год. пополудні.

Управа Світової Вистави в Шікаґо запросила Українців, щоби влаштувати цей день: Комітет приготовив програму, яка складається з двох частей:

Перша часть: Вступна промова д-ра Мирослава Сіминовича і промови інших бесідників.

Друга часть: українська музика, соля, квінтет і мішаний хор. Українські народні танки під проводом балєтмайстра Василя Авраменка. Просимо всіх Українців взяти участь у цім Дні.

За Комітет Українського Дня:
Д-р Мирослав Сіминович.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Віче в народніх справах.

Центральна Рада в Нюарку скликає на 7-го жовтня 1934 р. загальне віче, на якім будуть обговорювані дуже важні справи, між іншими справа меншин у Польщі і становище Польщі до Українців, справа голоду в старім краю і справа організації взагалі, а зокрема буде мова про нюарську Централю, її ціль і дотеперішні успіхи.

Відомо, що Польща заявила перед Лігою Націй, що не думає дальше вязатися трактатом про охорону меншостей і цей трактат відкидає. Вправді вона під напором ріжних держав формально відкликала ту заяву, але на ділі не думає трактату держатися, бо це, як деякі урядові чинники заявляють, є перепоною до цілковитої незалежности польської держави. Для нас, Українців, ця справа є дуже важною і ми повинні застановитися над становищем, яке в тій справі заняти.

Справа повени та голоду в старім краю теж не повинна нам бути байужною. Централя вже вистаралася дозвіл на переведення Українського Дня на ту ціль.

Щодо нюарської Централі, то це справа також немалої ваги. Дехто каже, що не треба дуже попирати Централі, бо сила Централи буде слабістю інших орґанізацій. Згідно з таким розумуванням, Українцям не треба ніколи мати ніякого сильного центрального тіла, бо таке тіло могло би бути сильніше від поодинокої орґанізації. Для ясности треба заявити, що ціллю Централі є скупчити силу всіх українських організацій і цілого загалу не на те, щоб опісля панувати чи диктувати, але на те, щоб там, де поодинока організація не мула би в силі щонебудь зробити, Централя, опираючись на силі цілого загалу, могла успішно виконувати всі справи, які відносяться до українського загалу. Інші знову говорять, що колиб Централя називалася інакше, то вони належалиб, а так то не хочуть. Виходилоб, що вага організації лежить у її назві, а не в роботі. Значить, колиб рожу назвати кропивою, то рожа буде пекти; а колиб кропиву назвати рожею, то кропива стане пахнути. Чи розумно так думати? Про те все й про інші справи буде говоритися на тім вічу, тому кождий найкраще зробить, коли прийде і почує те все та розбере своїм власним розумом.

За Централю в Нюарку подав:
адвокат **В. Кузьма.**

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Товариство Укр.-Амер. Горожан.

Цього місяця припадає двацятьпятьлітня річниця оснування Товариства Українсько-Американських Горожан.

В році 1909 одинокою орґанізацією, що займалась культурно-освітними справами серед української, тоді ще руської, іміґрації в Филаделфії, було Товариство „Просвіта", заложене при Тов. „Любов", першім відділі У. Н. Союза в Филаделфії. В тім році зродилася серед членів товариства „Просвіта" ідея оснування товариства вже з натуралізованих американських горожан українського походження. Добра думка була скоро переведена в життя енерґійними членами „Просвіти" при допомозі покійного епископа Сотера Ортинського. Закуплено малий дім, прибудовано маленьку галю і приступлено до тяжкої праці серед тодішних українських громадян, які губилися в кацапщині, австрійщині і потопали серед загальної темноти. Тяжка це була праця, однак незломна сила правди запускала парости щораз глибше і розросталась широко й високо. Щира народня робота товариства притягала щораз більше членів, фінансові справи ставали щораз кращі, так, що в році 1922 товариство закупило театральну галю на 100 місць і сусідній будинок на уміщення читальні, клюбу, і кімнати на мітінґи ріжних орґанізацій, товариств і братств.

Нині товариство Українсько-Американських Горожан є центром народньої праці у Филаделфії. При нім гуртуються всі національні орґанізації, як також все свідоме українське громадянство. Нині маєток товариства виносить понад 65 тисяч долярів. Товариство виплачує точно всі свої фінансові зобовязання і служить приміром солідарности і проводу в народніх справах.

В річницю свого двацятьпятьлітнього існування товариство влаштовує ювилейний концерт при кінці цього місяця. На цей концерт запрошено до виступу професіональних артистів з Ню Йорку і Джерзи Сити, так, щоби свій ювилей відсвяткувати серед музичної насолоди і заохотити наших громадян до дальшої невтомної праці для добра українського народу.

П. Д.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ВАРТА ПОМАГАТИ НАШИМ СЕЛАМ?

Звідси, з Америки, слали односельчани з села Манаєва жертви і допомогли збудувати в своїм ріднім селі Народній Дім і кооперативу. Були між нами такі, що мали за що післати жінку на „векейшен", але цента на рідне село не дали. Задурманені комуністичною дурійкою теж не дали. Та це не спинило інших громадян від праці й жертв для рідного села. Тепер злодії допомогли в селі добити добре діло, бо обкрали крамницю кооперативи. З того приводу замкнено крамницю. І цікаве тут те, що в ріднім краю так уже наші браття виховалися, що по замкненню крамниці не пішли купувати до чужих, але ходили по товари до своїх кооператив в сусідніх селах: Батькові й Гарбузові.

Подаю це до ширшого відома, щоби кождий знав, що вартує ратувати наших братів і наші села, бо там виростає нове й патріотичне покоління.

Петро Драпяк,
Гартфорд, Конн.

СКІЛЬКИ СЛІВ ЗНАЄ ЛЮДИНА.

В одному анґлійському часописі обраховано, скільки слів уживає людина. Анґлійська мова нараховує всього до 400 тисяч слів, але, звичайно, нема людини на світі, яка зналаб їх усі. Селянинови вистарчає для вжитку всього 400 слів. Селянин, який учився в школі й читає часописи, збагатив свій словар, але він не перевищує 1,000 слів. Кваліфікований міський робітник знає до 5 тисяч слів. Духовенство й правники вживають до 10 тисяч слів. Найбільшою скількістю слів оперує журналіст. Примушені характером своеї праці стикатися з усіми професіями, спеціяльностями й клясами суспільности, журналісти значно більше вживають виразів, як інші люди. Але їх словар не перевищує 20 тисяч слів.

ВІДОЗВА.

До братів односельчан обох Воробликів і всіх уродженців Лемківщини, котрим добро їхньої батьківщини лежить на серці.

Зі всіх українських земель, найбільше нашій Лемківщині грозить винародовлення... Вороги під ріжними видами і масками стараються відвернути нашу увагу від тої грізної небезпеки, щоби скорше їм вдалося виконати їхні пляни... Той пляновий наступ не оминув і наших Воробликів. Наші села називано „твердинею русского руху" і дійсно несвідомі Воробличани вірили їхнім кличам і спокійно позволяли себе обдурювати.

Ще перед війною пожертвами американських еміґрантів, та потом і кровю свідомих громадян вибудовано величавий Народній Дім, який сьогодні красується посеред села. Та життя в ньому нема: гурток москвофільських посіпаків рядить нашим домом. Та іскорка знання проникнула і в ряди членів тої кацапської установи. Молодь під проводом свідомих одиниць зажадала на зборах спровадження українських книжок і часописів до читальні. Тоді "ґаспадін" Барна з піною на устах кричав, що „не треба українського сміття в читальні" і молодь остаточно пізнала, хто бажає добра для них, а кому залежить на тім, щоби далі панувала темнота. Тоді молодь постановила собі не спочити доти, доки Народній Дім не перейде під „Просвіту", а за помічю в виконанні цього постановлення рішено звернутись до Братів односельчан, еміґрантів в Злучених Державах Америки. П. Стефан Пельц у Ню Йорку переняв на себе акцію зорґанізування Комітетів Допомоги Воробликам по містах Америки, а ми звертаємося до всіх Братів з проханням складати пожертви на руки цих Комітетів. Гроші ці призначені на бібліотеку і будуть вислані просто до Книгарні Наукового Тов. ім. Т. Шевченка у Львові, та на кілька львівських ґазет і журналів.

Комітет Оборони Національних прав і поширення освіти в Воробликах.

У розгарі красномовности.

Адвокат: Закид, що його зробив пан прокуратор моїм обом клієнтам, мушу відперти як несправедливий: вони поділилися зиском по рівній половині.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Повідомляється Комітет і урядників скрентонських відділів, які брали участь в сороклітнім ювилейнім святі У. Н. Союза, і тих членів, котрі забрали до розпродажі тікети, а не віддали за них гроші, або не звернули тікетів на руки комітету, щоби прийшли на ЗБОРИ в пятницю, 5. жовтня 1934 р. до Укр. Горож. Клюбу, 416 7-ма улиця у годині 7-мій ввечір. 232

М. Камінський,
голова комітету.

Діти.

Малий Івась: Тату, скажи мені, як то може бути, що у світі діється лише стільки ріжних випадків, скільки поміститься в ґазеті?

Франсоа Осваль.

ОПОВІДАННЯ ПРО КРАДІЖ

Коли Філіпо прийшов на літнище свого приятеля Містінґа, три чоловіки грали в карти в саді, а біля них пять їх синів старалися прослідити тайни гри.

Як лише Філіпо прийшов, озвався Містінґ:

— Приходиш саме в пору, любий Філіпо. Будеш четвертий у партії.

— Скоро сідай! — сказав другий.

— Після партії обчистишся, — запримітив третій.

— Дуже радо, — відповів Філіпо.

Поправді йому булоб приємніше, щоби йому показали його кімнату, та не важився загнівати приятелів. Вони що року запрошували його, щоби Великдень проводив на літнищі. Тому присівся до столика, поклавши клунок і палицю біля себе. Гарну палицю з дороцінної тростини.

— Яка гарна ця твоя палиця! — запримітив один із Містінґів.

— Чудова! — озвався другий.

— Дуже гарна! — потвердив третій.

— Так, не погана, — відповів Філіпо — та має головно цю добру прикмету, що недорога... Я купив її позавчора на Новому Базарі. Коштувала всього двацять франків.

— Е, невжеж! — викликнув один.

— Неможливо! Двацять франків за таку палицю! — сказав другий.

— Ти так лише жартуєш! — додав третій.

— Чого я жартував би! Це щира правда, сказав Філіпо, а за хвилину додав: Коли вам моя палиця так подобається, то мені буде дуже приємно, коли могтиму дати кожному з вас трох по такій палиці, як вас тут три є. За три дні вернуся до Парижа, бо маю там орудку. Не забуду поступити на Новий Базар...

— А нам? — спитав один із синів.

— Добре, то й ви дістанете такі палиці. Три більше пять є вісім. Куплю вісім палиць...

І Філіпо весело засміявся.

Як Філіпо вийшов із париської залізничої стації на Монпарнасі, поступив до найближчої гостинниці, бо дуже хотів пити. Сів при вільному столику та замовив пиво. Потім став читати ґазету. Нараз глянув на годинник і побачив, що має ще всього кілька годин часу, щоби накупити, що задумав. Скоро виняв одного франка з гаманця, кинув його на стіл і поспішив до дверей. Коли вже одною ногою був на дворі, почув за собою сильний крик:

— Держіть його! Злодій!

Філіпо обернувся. Якийсь бородатий пан прискочив до нього та вирвав йому палицю з руки. Філіпо зачервонівся ввесь і промимрив:

— Пане, даруйте... позвольте, що виправдаюся перед вами... Що я так скоро пустився відійти з вашою палицею, це дає вам право кричати: злодій! Та треба вам знати, що я Філіпо, багатий торговець вина. Я зачитався в ґазеті та забув полагодити одну орудку. Я спізнився. Коли я в поспіху взяв вашу палицю, то це сталося не хотячи, бо була біля мене тай дуже подібна до моєї, яку я забув на літнищі, де я був учора...

Та Філіпо на відхідному добре бачив, що зовсім не переконав бородатого пана. Цей сів знову на свому місці та при цьому мимрив під носом:

— А до чорта! То вже була крайня пора!

Філіпо переконався, що до відізду поїзду оставалося йому ще добра година. Пішов на Новий Базар.

Як вернувся з Базару, поступив знову до гостинниці, в якій його прозвали були злодієм.

— Моя присутність, говорив до себе, розвіє сумнів, який могли мати про мене прислуга гостинниці та власник її через цю мою немилу помилку.

І зараз сів при столі, поклав біля себе вісім палиць, які щойно купив на Новому Базарі. Нараз підвів очі та побачив того бородатого пана, що його бачив уже передполуднем. Цей глумливо поглядав на Філіпота. Філіпо поблід.

— А хай це, не знаю що! Той чоловік, як побачить моїх вісім палиць, напевно подумає, що я злодій — спеціяліст, що осінню краде парасолі, а літом палиці. Він думає, що я добре обловився... Чи не краще забратися би мені?

Та вже не було часу. Бородатий встав, приступив до Філіпа, поклепав його по приятельськи по рамени та пробурмотів:

— Не бійтеся... Я розуміюся на цьому... І позвольте поґратулювати вам: вісім палиць за кілька годин! Ви у вашому фаху справжній мистець... Ми могли би порозумітися... Я потребую в одній справі, яку маю на приміті, доброго приятеля та помічника...

Коли Філіпо, після першого збентеження, трохи прийшов до себе, став так собі роздумувати: „Диви, диви, це не буденна пригода та дає мені нагоду помститися, хочби через те спізнився і до поїзду. Ах, пожди, злодюго! Ти мені передполуднем наніс такого стиду, а тепер побачимо, хто буде сміятися накінці! Я зараз повідомлю поліцію!...

— Перепрошую, любий приятелю, — сказав голосно — за хвилиночку це поговоримо про ваше цікаве предложення. Я йду лише на хвилинку. Зараз вернуся... За мінутку буту тут...

Як Філіпо вернувся з двома детективами, бородатого пана в гостинниці вже не було. Пропав. А з ним пропали й вісім Філіпових палиць.

А. Нератов.

КОХАННЯ

Був погідний, соняшний день. Трамвай, подзенькуючи, мчався скоро шинами. В трамваї сидів горожанин Лажкин і усміхався до блискучого синявого снігу.

Лажкин почув на собі чийсь зір і підвів очі. В нього впялило оченята гарне дівчатко в скромнім футерку. Дівчинка мала очі ясні, трохи здивовані, як у дитини.

Лажкинови стало приємно битися серце.

— Боже! — подумав урадуваний, та зараз застидався, як пригадав свій фіолєтний ніс і невеличку платню. Відвернувся до вікна тай далі вдивлявся в сніг.

А дівчина приглядалася йому все ще вперто й пильно. І знову врадувано стало битися Лажкинове серце.

— Боже, яке то щастя! — подумав у захваті. — Невжеж то булоб кохання?

— Ліговська! — викликнув кондуктор і перервав нагально рожеві мрії. — Сині білети кінчаються!

Лажкин зітхнув, підніс ковнір і вийшов. Дівчина вийшла також. І знову, втретє вже сьогодні, стало трівожно битися Лажкинове серце.

— Перепрошую, — відізвалася несподівано дівчина звучним свіжим голосом. — Перепрошую, та ви мені такі знайомі!

„Трохи перестарілий, та все, будь що будь, чарівний претекст", — подумав Лажкин.

— Прошу дуже! — відізвався незвичайно ввічливо.

— Я пізнала, пізнала! — озвалася врадувана дівчина. — По голосі пізнала! Ви, пане Лажкин, минулого року дали до мого батечка відпрасувати одяг, а належні за це три рублі забули заплатити. І навіть перепровадилися на інше мешкання. Це, не знаю, як назвати!

Лажкин збентежився. Добув гаманець, вирахував сріблом і паперами два рублі й девятьдесять копійок, дав дівчині в руку тай скоро відійшов.

Вперто дзвонили трамваї. І глупо блискучий сніг болючо разив очі.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

CELEBRATE ANNIVERSARY OF UKRAINIAN NATIONAL ASS'N.

AFFAIR CLOSES WITH SUPPER IN HUDSON CITY.

Special Mass and Concert on Program — Organization Founded Forty Years Ago.

An informal supper at the Ukrainian Center in Hudson City concluded a week-end of events in celebration of the 40th anniversary of the founding of the Ukrainian National Association. During Saturday and yesterday, a special mass, a concert, at which artists and speakers appeared, and the supper were the feature events.

Commissioner William J. McGovern was among those who addressed the audience in the auditorium of School 16, yesterday afternoon. His talk stressed the value of groups which preserve racial integrity, declaring "by such training, your organization goes a great way in relieving governmental direction along sociological lines."

The Commissioner thanked his "many Ukrainian friends" for their support of him, declaring "my promotion and its glory must be shared with my friends, for they are responsible for my success." He urged support of the youth program outlined by Nicholas Muraszko, the president of the association.

In his address, Muraszko traced the growth of the association, stressing its efforts to keep intact the Ukrainian spirit in America.

"Since immigration barriers have been set up against Ukrainians," Muraszko declared, "we must preserve our ideals and our culture especially among the younger generation. That is what we are trying to do now, by forming a youth group, interesting them in our heritage and our culture."

Other speakers told of the insurance benefits provided for members of the association, in addition to its social and welfare activities. Harry Jewusiak, the supreme advisor, pointed out that the association had grown because of its record of service to members.

The afternoon program included three groups of songs by the Lysenko Mixed Choir, composed of 50 men and women from the center in Hudson City, conducted by Andrew Gela. A children's choir, which sang three numbers, was also led by Professor Gela.

Dressed in native costumes, a group of six dancers from the Awramenko School in New York, performed a trio of dances, much to the liking of the audience. The Shimansky sisters, aged 6 and 11, sang three duets, which were loudly applauded, giving as their encore a number in English titled "My Yiddisha Momma."

Also on the program, which was announced by Michael Melnyczenko, was a quartet, composed of M. and W. Gela, M. Chura, and G. Shustykewicz. Recitations were given, in Ukrainian, by John Sosulsky and Miss E. Nechesna. Peter Ordynsky, formerly of the Metropolitan Opera Company, sang three baritone solos.

The special mass Saturday was celebrated at S.S. Peter and Paul Roman Catholic Church on Greene St. and Sussex, at which Father Wladimir Lotowycz officiated. It was a memorial to those members of the association who have died during the years of its history.

Last night's supper was in a lighter mood, with the speakers giving the lighter side of the 40 years of the association's existence. Harry Jewusiak was toastmaster. He introduced Nicholas Murashko, president; Roman Slobodian, financial secretary; Marcel Wagner, John Sztogryn, Michael Milnyczenko, Dan Maday, William Wagner, and Wlodymir Kushnir. Each spoke briefly about the anniversary celebration.

Following this celebration, observed in every city in the United States which has a sizeable Ukrainian colony, a concerted drive for a group of members in ages from 17 to 30 will be started to augment the 800 members in the city and 35,000 in the country belonging to the association.

The jubilee committee included Hary Jewusiak, Michael Melnyczenko, Dan Maday, Harry Hotran, and Michael Baran.

(**The Jersey Journal,** Monday, October 1, 1934).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 259 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положеню. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Еміліян Скородинський,
Шікаго, Ілл.

Діти.

— Добраніч, мамо! — каже пятьлітня Орися й кладеться до ліжка.

— Добраніч! А скажи ще гарненько добраніч і твоїй няні Ганусі та поцілуй і її!

— О, я не поцілую!

— Чому?

— Бо вона, як цілує, то кусае.

— Що ти плетеш дурниці?

— Я не плету дурниць, мамусю, прошу спитатися татка!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕСУП, ПА.

На інвалідів та матерям Біласа і Данилишина.

У „Свободі" вже була проголошена збірка з нашої громади в сумі $10.70, вислана через Обєднання на повищу ціль. Просимо помістити, що тою збіркою занявся уряд 311 від. У. Н. Союза та що жертву зложили такі громадяни: Т. Нагірний, Л. Марканіч і В. Федірко по $1; І. Нагірний, М. Федірко, М. Папуга і С. Федірко по 50 ц.; І. Сенько і Л. Несторяк по 25 ц.; М. Хамуля і М. Хамуляк по 10 ц. Від. 57 У. Р. Союза $5.

Н. Федірко.

ВОТЕРВЛИТ, Н. Й.

На будову Народнього Дому.

Український американський горожанський клюб улаштував 2 вересня баль, а чистий дохід з того балю в сумі $25 переслав через Обєднання, призначуючи ту квоту на будову українського народнього дому в Сяноці.

М. Спяк, секр. клюбу.

КЛІВЛЕНД, О.

З хрестин на повенян.

Дня 26 серпня відбулась у громадян Йосифа і Катерини Трушів забава з нагоди хрестин їх дочки Іванни Марії. Приявні гості не забули про поневолення свого українського народу в Рідним Краю, а зокрема про тих нещасних селян, що потерпіли від повені, і зложили маленьку, але щиру жертву, а саме: Й. Труш $2; С. Митросевич, І. Попович, М. Притуляк і Й. Федак по $1; Анна Стойко 50 центів. Разом $6.50. Ті гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Іван Попович.

ШІКАГО, ІЛЛ.

На поміч потерпівшим від повені.

Українське жіноче запомогове товариство в Шікаго уладило 12. вересня ц. р. чайний вечерок, на який зійшлося поважне число членниць, а також було кілька гостей. Вечерок відбувся в домі пані Бернацької. Чистий дохід з цієї забави призначено на поміч потерпівшим від повені в старім краю. Тамже зібрано між присутніми добровільних датків 19. долярів. А також була розігравка кількох річей, що їх подарували пані Колісник і Доманьчук, що дало доходу 6 дол. і 50 цен. Отже товариство зібрало разом $25.50, з чого заплачено 2 дол. за перекуску, а 50 ц. за пересилку грошей до старого краю.

Чистого доходу вечерок дав 23 доляри, а товариство ще зі своєї каси виасигнувало до старого краю 38 дол. на руки Союза селянських спілок у Львові.

Жертви зложили такі особи: по $1: В. Остапчук, С. Панасюк, Ю. Біньковська, Т. Тягнибік, К. Мусюк, М. Березовська, К. Доманьчук (молодша) і П. Куць; по 75 цнт.: К. Доманьчук (старша), Т. Ґвоздь і С. Смук; по 50 цнт.: С. Кульпак, Т. Марущак, Ю. Опихана, О. Лоханська, О. Катамай, Ф. Мазурик, Є. Вутз, Ю. Колісник, П. Енджейовська, М. Юречко, О. Ярмій, О. Ярмій, О. Сеньків, П. Боднарчук, С. Шкаба, М. Древніцька і М. Риза; по 35 цнт.: М. Штогрин; по 25 цнт.: П. Гладинюк, а Д. Бунька 15 цнт.

П. Боднарчук,
рекордова секретарка.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Братство Пр. Богородиці, від. 259 У. Н. Союза, подає сумну вістку, що помер його член, **Теодор Яремцьо,** щирий працівник на народній і церковній ниві. Покійний положив чимало праці в Братстві. Родився 16. березня 1888 р., а помер по важкій недузі дня 13. вересня 1934. До У. Н. Союза вступив у 1910 році.

Покійний був дуже добрим і щирим Союзовцем. Був двічі предсідником у Братстві й був двома наворотами делеґатом на конвенції У. Н. Союза. Походив з села Вишитичі, перемиського повіту, Західня Україна. В похороні взяло участь Братство й члени від. 46. О. Д. В. У. В похороннім обряді взяли участь 3 священики. Церква була виповнена нашими громадянами по береги. Це прийшли попрощати Дорогого Сина Української Землі.

В. Й. П.

За Уряд Братства:
П. Щербатий, Т. Пелех, О. Олещко.

НАЙБІЛЬША МОРСЬКА ГЛИБИНА.

В дорозі з Макассар (остров Целебес в Азії) до Японії знайшов кружляк „Імден" найбільшу (досі знану) морську глибину — 10,430 м. До цього часу „найглибше" місце було коло островів Філіпін (Спокійний океан). У тому місці океан 9,788 м. заглибшки.

Можливо, що знайдуть іще більші глибини. На це вказує кілька звідомлень японських кораблів зперед кількох років. Їм удалося знайти такі місця на морі, на яких при 9,800 м. не можна було дошукатися дна.

Як бачимо, морські глибини далеко „перевищають" найвищу гору світу, Еверест у Гімаляях, що є „всього" 8,840 м. заввишки.

ХВИЛІ РІЧКИ

Тихі хвилі річки
Пливуть ліниво
В синеє море.
Байдуже — садки,
Селяни нещасливі
І людське горе.

Пливуть собі ген-ген
Безвпинно в даль,
Села лишають
Безжурно в ніч і день,
А сонце, як кораль
Ввесь захід вогнем грає.

Як нічка крилом криє
Село і ліс і гай,
І тихе поле;
Пливе річка, беріг риє,
Клониться дуб. Нехай
Не одного така доля.

Тихі хвилі річки
Пливуть ліниво
Ген-ген світами
В синє море широке...
Гей, гей, як живо!
І так пливуть дні за днями.

Дм. Захарчук.

— А що, порядно дістав ти від жінки, коли вчора вернувся додому в другій годині в ночі?

— Ні, жінка спала вже, та зате папуга пискувала до мене добру годину!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (82)



Обшукуючи уніформ Карзенова, Тарзан знайшов свій ланцюшок, оздоблений діямантами. „Тепер дай мені папери", сказав він до дівчини. Не кажучи й слова, Ольга подала йому звиток документів. Кілька хвиль здавалося, що Тарзан

сильно задумався. Потім він сказав: „Я прийшов і по тебе. Це було би досить тяжко взяти тебе відси бранкою, отже мені не лишається нічого іншого, як убити тебе, як я присягнув убити кожду особу таку, як ти. Але я не є звір, як твої червоні товариші, я не можу...

вбити жінки". Він скочив крізь вікно і пропав у темноті. Потім чорноока шпигунка підступила скоро до тіла, що лежало на землі. Посягнувши рукою в кишеню Карзенова,

вона виняла звідси малий звиток паперів, котрі засунула в скриту кишеню. Потім підійшла до вікна та крикнула за помічю. І Тарзан не відкрив, як вона його підвела, аж уже було запізно.